

Dancs Ágnes

**Megemlékezés
a 25 évvel ezelőtti magyar-osztrák határnyitásról
a Debreceni Egyetemen**

A Debreceni Egyetem a magyar-osztrák határnyitás 25. évfordulója alkalmából rendezvényt sorozatot szervezett az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Külgazdasági és Külügyminisztérium támogatásával 2014. október 15 - 31. között.

A megemlékezés a *Görbe tükör 1989* karikatúra kiállítás megnyitójával kezdődött, amelyen Balatoni Monika volt külügyi államtitkár és Papp Klára BTK dékán mondott gondolatébresztő köszöntőt.

A kiállítást több hazai egyetemen, valamint a bécsi és berlini magyar nagykövetségen is bemutatták. A képek eredetileg a *Ludas Matyiban*, az *Új Szabad Szájon* és az amerikai *Witty World International* magazinban jelentek meg. Többek között Balázs-Piri Balázs, Balogh Lajos, Baráth József, Békési József (Joe), Dluhopolszky László, Gyöngy Kálmán, Lakatos Ferenc rajzait is megtekinthették az érdeklődők. A címet illusztrálandó, három, embermagasságú görbe tükör is része volt a kiállításnak, amelyek minden látogató, de elsősorban a hallgatók tetszését nyerték el, akik élvezettel nézték azokban torz és ezért humoros tükörképeiket.

A kiállításához kapcsolódva több egyetemi intézet, tanszék és más egység szervezett tematikus programot a Rektori Hivatal közreműködésével: a Germanisztikai Intézet, a Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, a Történelmi Intézet, az Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, az Alumni Központ és a Debreceni Campus Nonprofit Kh. Kft.

A karikatúra kiállítás megnyitója után *kerekasztal-beszélgetés*re került sor Fillep Mária, a páneurópai piknik szervezője, Orosz István és Imre László akadémikusok, az 1989–1990-es tanév egyetemi felsővezetői közreműködésével – Pallai László történész vezetésével. A beszélgetőpartnerek felelevenítették emlékeiket a huszonöt évvel ezelőtti eseményekről, a piknik szervezéséről, lebonyolításáról és következményeiről. Néhány, eddig tisztázatlan kérdés is felmerült és megvitatásra került. A beszélgetés végén az akadémikusok, mint zsürielnökök, átadták a Debreceni Egyetem Rektori Hivatala által meghirdetett történelmi és irodalmi pályázat nyerteseinek a díjakat. A korábban beérkezett 25 irodalmi pályázat műfajai a határnyitás témájában írt novella és vers voltak. A zsüri két második és két harmadik díjat állapított meg. A történelmi pályázati felhívásra öt tanulmány érkezett a páneurópai piknik és hatásai, valamint a ha-

tárnyítás 1989-ben és a korabeli Magyarország témákkal. Egy első, két második és két harmadik helyezett hallgató kapott jutalmat.

A Debreceni Egyetem Germanisztikai Intézete október 16-án *Falak Európában. Határátlépések és választóvonalak térben és időben* címmel interaktív vetélkedőt szervezett egyetemi hallgatóknak. A vetélkedő forrásanyaga az Osztrák Kulturális Fórum *Reise durch Niemandland* [Utazás Senkiföldjén] kiállítása volt, amit az Intézet I. emeleti folyosóján nézhettek meg az érdeklődők.

A határnyitás évfordulója alkalmából egy harmadik kiállításnak is otthont adott a Főépület: az Osztrák Kulturális Fórum *Woher kommst Du?* [Honnan jössz?] interaktív kiállítását a DEENK Ausztria Gyűjteményében és a Történelmi Intézet folyosóján tekinthették meg a látogatók.

A Történelmi Intézet a szakhete keretében az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára történészeit hívta meg egy fórumra, amelynek állambiztonsági szervek működéséről. Krahulcsán Zsolt, Müller Rolf és Takács Tibor általános tájékoztatást adott a levéltárban megtalálható iratokról és a kutatási lehetőségekről. Az ügynöki feladatokról és a jelentésekről szóló beszélgetésbe jelenlévők is bekapcsolódtak, akik emlékeiket megosztották a történészekkel.

A rendezvénysorozat szervezői azokat a hallgatókat és érdeklődőket is szeretnék volna megszólítani, akik más műfajok kedvelői. Október 20-án levetítették *A mások élete* német filmdrámát (2006), amely a Stasi titkosrendőrség hatalmát és kegyetlen módszereit mutatja be a korabeli NDK-ban.

Október 22-én három tematikus rendezvénynek adott helyet a Lovarda: „Debreceni hallgató voltam 1989-ben” beszélgetés, Slam show és Retro party. Az Alumni Központ megkeresésére több egykori egyetemi hallgató vett részt egy beszélgetésen. A ma már vezető pozíciót betöltő alumnusok meséltek a rendszerváltás körüli diákéletről és elmagyarázták, hogyan élték meg vagy értették meg a körülöttük zajló eseményeket és változásokat.

A beszélgetés után a Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék *Rendszerváltó slammerek* címmel rendezett műsort. A *slam show*-n azok a szereplők léptek fel, akiket egy videópályázat keretében már az est előtt kiválasztottak. A pályázók humoros szövegekkel idézték meg azt az időt és jellemzőit, amelynek jelenlegi koruknál fogva nem lehettek részesei, ezért a felkészülésnél csak „kutatómunkájukra” és képzelőerejükre támaszkodhattak. A zsűri Simon Márton költővel, az est sztárvendégével együtt a show legjobb előadóinak, négy nyertesnek oklevelet adott át. A programok közül ez volt a legnépszerűbb a hallgatók körében, szinte teljesen megtelt a Lovarda belső tere.

A show után a rendszerváltás korabeli zenét kedvelők Nagy Feró zenéjére táncolhattak a Campus party-n.

A magyar-osztrák határnyitás 25. évfordulóján olyan rendezvénysorozatot sikerült megvalósítani a Debreceni Egyetemen, amelyen az érintett országok (Ausztria, Magyarország és Németország) képviselve voltak. A programokon a negyedszázaddal ezelőtti események néhány szereplője, szemtanúja is részt vett vitapartnerként. Egyúttal az akkor még meg sem született mai egyetemi hallgatók képet, vagy legalábbis felvillanásokat kaphattak erről a ma már történelmi-nek számító eseményről. És nem utolsósorban a komoly beszélgetéseken kívül a humoros képek és műsorok is helyet kaptak több rendezvényen.